

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет здоров'я та фізичного виховання
Кафедра фізичної реабілітації**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
/Миронюк І.С./
« » 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОПАТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 – Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини.
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни для I курсу (денна та заочна форми навчання) «Психопатологія», спеціальності 016 Спеціальна освіта за освітньою програмою: Олігофренопедагогіка, логопедія, Здоров'я людини для факультету здоров'я та фізичного виховання.

Розробник: Філак Ф.Г. – канд. мед. наук, доцент кафедри фізичної реабілітації

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації ДВНЗ «УжНУ»

Протокол від 24 вересня 2019 року № 3

Завідувач кафедри (Філак Я.Ф.)
(підпис)

«24» вересня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету
протокол № 1 від «26» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії Філак Ф.Г.

© Ф. Г. Філак, 2019

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 016 Спеціальна освіта Спеціалізація: «Олігофренопедагогіка, логопедія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>перший</u> (бакалаврський)	Лекції	
		24 год.	10 год.
		Практичні	
		20 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		76 год.	108 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44/120 (36,66 %) до 76/120 (63,33 %)

для заочної форми навчання – 12/120 (10%) до 108/120 (90%)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення курсу «Психопатологія» сприяє поглибленому розумінню як нормального, так і порушеного функціонування психіки та дозволяє індивідуалізувати систему діагностичних, корекційних, лікувальних, лікувально-психопрофілактичних та експертних заходів.

Предметом викладання дисципліни «Психопатологія» є вивчення структури та основних механізмів розвитку розладів психічної діяльності людини.

Метою вивчення дисципліни «Психопатологія» є підготовка студентів до практичної експертної та корекційної роботи, в якій має реалізуватися індивідуальний підхід, враховуватись внутрішня та зовнішня детермінація, а також, мають співвідноситись природні та соціальні чинники поведінки людини.

Знання, уміння й навички, отримані при проходженні курсу, сприяють глибшому розумінню змісту та процедури психологічного дослідження, його предмета, об'єкта й інших базових складових.

Завданнями курсу є:

1. Ознайомлення з загальною психопатологічною симптоматологією;
2. Ознайомлення зі структурою та основними психодіагностичними ознаками психопатологічних синдромів;
3. Розглядання етіології та патогенезу розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку;
4. Розглядання етіології та патогенезу розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин;
5. Формування навичок проведення структурованої клінічної співбесіди з хворими на розлади психіки та поведінки;
6. Отримання досвіду застосування окремих методів дослідження в психологічній практиці прикладного й наукового дослідження;
7. Ознайомлення студентів з особливостями планування психологічного дослідження, обробки та інтерпретації його результатів.

Для практичного засвоєння вивченого матеріалу студенти виконують роботу, присвячену аналізу різних психопатологічних станів та розладів. Як вихідні дані у таких видах робіт використовують – конкретні випадки із клінічної практики та сучасні публікації у спеціальній науковій літературі.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральних:

- здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній, навчально-виховній, навчально-реабілітаційній роботі), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
- здатність вирішувати конкретні проблеми і практичні завдання професійної діяльності щодо формування свідомої мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних:

- здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі, зокрема у освітньому середовищі для дітей з типовим розвитком, та створення психолого-педагогічних умов для

формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами та їх здорових ровесників (ЗК 11).

Спеціальних (фахових):

- усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з інтелектуальними, мовленнєвими або комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві (ФК 1);

- здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційно-розвивального, навчально-реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. Здатність визначати структуру порушення; потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей з інтелектуальними та/або мовленнєвими порушеннями; здатність оцінити клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку цих категорій дітей (ФК 6);

- здатність оцінити сильні та слабкі сторони розвитку дитини з порушеннями інтелекту, мовлення, комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей з такими порушеннями (ФК 8);

- здатність до застосування медико-біологічних, психолого-педагогічних знань для формування навичок здорового способу життя учнів, підтримання оптимальної рухової активності (ФК 18).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Невропатологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.6 «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології»;

ОК 1.7 «Основи генетики»;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних *результатів навчання (ПРН)*:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіє знаннями етіології виникнення порушень психічного та/або фізичного розвитку; знаннями онтогенезу/дизонтогенезу розвитку (пізнавального, психічного, мовленнєвого); знаннями структури порушень, здійснення компенсаторних механізмів; знаннями класифікацій порушень психофізичного розвитку	ПРН 02
Володіє фаховими медико-біологічними та психологічними знаннями, які є теоретичними основами побудови змісту навчально-виховного та корекційно-розвиткового процесу для дітей з особливими освітніми потребами	ПРН 04
Володіє знаннями про особливості розвитку дітей з легкими, помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями, порушеннями мовлення, розладами спектру аутизму та комплексними порушеннями, організації корекційно-педагогічної роботи, спрямованої на їх соціалізацію.	ПРН 10

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Опанувавши курс, студент повинен знати:	ПРН 02
• основи психопатологічної симптоматології;	ПРН 04

<ul style="list-style-type: none"> • основи психопатологічної синдромології; • сучасні міжнародні погляди на структуру приватної психопатології; • клінічні ознаки розладів психіки та поведінки; • сучасні погляди на етіологію та патогенез розладів психіки та поведінки; • основні принципи побудови клініко-психологічного та соціального прогнозу життєдіяльності хворих на розлади психіки та поведінки; • методологічні принципи та основні напрями психопатологічних досліджень; • загальні принципи та методи роботи з особами, які страждають на розлади психіки та поведінки. 	ПРН 10
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати отримані знання з психопатології на практиці; • самостійно структурувати клінічну співбесіду з пацієнтом; • самостійно аналізувати результати клінічної співбесіди та дослідження з формулюванням провідного психопатологічного синдрому; • сформулювати та обґрунтувати передбачуваний діагноз в межах сучасної міжнародної класифікації розладів психіки та поведінки; • вивчити та самостійно проаналізувати медичну документацію хворого на розлади психіки та поведінки; • визначати рекомендований в конкретному випадку метод терапії 	ПРН 02 ПРН 04 ПРН 10

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1	
Змістовий модуль 1	
Тема 1	<p>Предмет і завдання психопатології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет психопатології як науки. • Актуальна теоретична проблематика та прикладні задачі психопатології на сучасному етапі. • Місце психопатології в системі наук. • Критерії визначення психічного здоров'я та відхилень від нього. • Ознаки психічної патології
Тема 2	<p>Розлади відчуття. Розлади сприйняття</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анестезія. Гіпестезія. Гіперестезія. Парестезії. • Основні характеристики відчуттів. Кількісні та якісні розлади відчуттів. Психологічні закономірності сприймання в нормі та патології. Агнозії та їх класифікація. Вплив мотиваційного компонента на процес сприймання. • Причини виникнення та різновиди ілюзій. Галюцинації, їх класифікація. Дослідження розладів сприймання.
Тема 3	<p>Розлади уваги. Порушення пам'яті.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Види патології уваги. • Синдром дефіциту уваги. • Кількісні та якісні розлади пам'яті. Амнезії та їх види. Порушення динаміки мнестичної діяльності. Методики діагностики порушень пам'яті. • Причини та основні прояви порушення працездатності. Методи дослідження порушень уваги та вольової регуляції.
Тема 4	<p>Розлади мислення.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Класифікація розладів мислення. • Закономірності мислення в нормі. • Порушення динаміки мислення.

	<ul style="list-style-type: none"> • Порушення операційної сторони мислення. • Порушення особистісного компонента мислення. • Порушення змістової сторони мислення. • Розумова відсталість вроджена та набута.
Тема 5	Розлади інтелекту. <ul style="list-style-type: none"> • Форми організації інтелекту. • Організація практичного вивчення рівня розвитку інтелекту. • Класифікація психічного недорозвинення
Тема 6	Розлади мовлення <ul style="list-style-type: none"> • Поняття мова та мовлення. • Мозкові анатомічні структури, що беруть участь у формуванні мовленнєвої функціональної системи. • Функції, структура мовлення • Порушення мовлення, їх різновиди та характеристика
Змістовий модуль 2	
Тема 7	Розлади емоційної сфери <ul style="list-style-type: none"> • Різновиди емоцій і почуттів. • Інтенсивність емоцій, види і характеристика. • Оцінювання міри патологічності страхів, види фобій. • Інші розлади емоцій. • Синдроми розладу емоцій, афективні синдроми.
Тема 8	Розлади вольової сфери <ul style="list-style-type: none"> • Особливості вольової регуляції в нормі та її патологічні прояви. • Прояви розладу волі. • Розлади потягу, види та характеристика. • Самогубство, види самогубств. • Розлади психомоторики.
Тема 9	Розлади свідомості та самосвідомості <ul style="list-style-type: none"> • Співвідношення психологічного та психіатричного значень поняття «свідомість». • Критерії порушення свідомості. • Феномен дезорієнтації у часі, просторі та у власній особі. • Непродуктивні порушення свідомості. • Продуктивні порушення свідомості. • Порушення самосвідомості. • Деперсанолізація. Синдром дисморфобії.
Тема 10	Розлади особистості <ul style="list-style-type: none"> • Сутність поняття особистість, динаміка особистості. • Поняття темпераменту та характеру. • Психопатичні стани, їх класифікація та характеристика.
Тема 11	Поняття про девіантну поведінку та її види <ul style="list-style-type: none"> • Сутність поняття девіантна поведінка, фактори її формування. • Форми вияву девіантної поведінки. • Норми суспільства : правові, моральні, естетичні, норми сексуальної поведінки. • Типи девіантної поведінки, їх характеристика.
Тема 12	Вікова психопатологія <ul style="list-style-type: none"> • Вікова періодизація в психопатології. • Психічні особливості та порушення у період новонародженості, немовляти і раннього дитинства. • Порушення психічного розвитку у період новонародженості, віку немовляти та раннього дитинства. • Психічні особливості та психічні порушення у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

- Криза семи (шести) років.
- Психологічні порушення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
- Психічні розлади у підлітків.
- Психологія ранньої юності.
- Психологічні особливості і психічні розлади осіб зрілого, похилого та старечого віку.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Предмет і завдання патопсихології	10	2	-	-	-	8	10	1	-	-	-	9
Тема 2. Розлади відчуття. Розлади сприйняття	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 3. Розлади уваги. Порушення пам'яті	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Розлади мислення	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 5. Розлади інтелекту	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 6. Розлади мовлення	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 7. Розлади емоційної сфери	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем №1	70	14	12	-	-	44	70	6	-	-	-	64
Змістовий модуль 2.												
Тема 8. Розлади вольової сфери	10	2	-	-	-	8	10	1	-	-	-	9
Тема 9. Розлади свідомості та самосвідомості	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 10. Розлади особистості	10	2	-	-	-	8	10	1	-	-	-	9
Тема 11. Поняття про девіантну поведінку та її види	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 12. Вікова патопсихологія	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Модульне контрольне оцінювання №1	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем №2	50	10	8	-	-	32	50	4	2	-	-	44
Усього годин	120	24	20	-	-	76	120	10	2	-	-	108

7. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено навчальним планом.

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне	Заочне
1.	Розлади відчуття. Розлади сприйняття	2	-
2.	Розлади уваги. Порушення пам'яті	2	-
3.	Розлади мислення	2	-
4.	Розлади інтелекту	2	-
5.	Розлади мовлення	2	-
6.	Розлади емоційної сфери	2	-
7.	Розлади свідомості та самосвідомості	2	-
8.	Поняття про девіантну поведінку та її види	2	-
9.	Вікова патопсихологія	2	-
10.	МКО №1	2	2
	Усього годин:	20	2

9. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено навчальним планом

10. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п.п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне	Заочне
1.	Теми 5 та 7. Розлади інтелекту. Розлади емоційної сфери (обґрунтоване подання матеріалу у вигляді реферату, доповіді, презентації та інше (на власний розсуд))	50	68
2.	Теми 10 та 12. Розлади особистості. Вікова патопсихологія (створити презентацію)	26	40
4	Усього годин	76	108

Примітка. Самостійна робота виконується студентом у вигляді конспекту згідно визначених завдань у навчальному зошиті з дисципліни

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено навчальним планом.

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Основи патопсихології»:

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет;
- контрольні заходи.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- практичне заняття;
- консультація;
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та комп'ютерними програмами чи глобальною мережею Інтернет; робота з роздатковим матеріалом, виконання тестових завдань та ін..

Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально - етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.), проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи коли — викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем. Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація .

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

За типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;
- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний.

За основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка.

За системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

За джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

За рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;

- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

13. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом модульного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання (далі - МКО).

Застосовуються наступні методи оцінювання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль (I-II рівня).
3. Письмовий теоретичний контроль (питання для теоретичного контролю – Додаток 1).
5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів.

Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 2 модулі і 2 змістових модулі. Освоєння навчального матеріалу проводиться упродовж двох семестрів. Поточний модульний контроль проводиться шляхом опитування студентів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирьохбальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали.

При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених цикловою медичною комісією критеріїв оцінювання. **Оцінка «відмінно»** виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також практичні завдання будь-якого рівня складності. **Оцінка «добре»** виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. **Оцінка «задовільно»** ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно. **Оцінка «незадовільно»** виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 1):

Таблиця 1

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1 (0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

Відробка пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки реферат з пропущеної теми, пройти тестовий контроль або усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем.

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 20 балів (таблиця 2). Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Таблиця 2

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
20-18	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
17-13	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
12-8	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
7-1	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, нерозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Упродовж семестру з дисципліни проводиться **1 модульна контрольна робота**. Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКО проводиться після змістового модулю шляхом написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань (додаток 1). Розподіл балів за поточну успішність та за результат виконання МКО визначається таким чином: максимально 50 балів – поточний контроль; максимально 50 балів – МКО (таблиця 3).

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКО відводиться до двох академічних годин. Варіанти письмових тестів викладені у додатку 2. В кожному варіанті є 6 тестових завдань і 2 теоретичні питання. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 5 балів, за теоретичне питання – у 10 балів. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів (див. табл. 1).

Студент, який не з'явився на МКО **з поважної причини**, може пройти його у визначений факультетом термін.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю **покривити цю оцінку**

принаймні до показника *FX* (≥ 35 балів) під час чергування викладачів на кафедрі. *Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.*

Таблиця 3

Шкала контролю змістового модулю

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0-50
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	0-30
- теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0-20
Поточний контроль	0-50
- активність (середня оцінка за результатами опитувань)	0-10
- тестовий контроль знань на заняттях (середня оцінка за результатами тестів)	0-10
- самостійна робота (за якість конспектів лекцій та виконаних завдань)	0-20
- відвідування (за 10% відвіданих занять нараховується по 1 балу)	0-10
Загальна оцінка	0 - 100

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену наприкінці 1-го (заочна форма навчання) та 2-го семестру (денна форма навчання) і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни за результатами 2 модулів і виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 4.

Таблиця 4

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (лабораторних робіт, самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений».

Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. **Вона**

може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає екзамен (залік, диференційований залік). Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає екзамен (залік) у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені (залікові), тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

У «Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. вказано, що ключовою проблемою визначення рівня знань студентів під час проведення екзаменів та заліків є критерії оцінок. При цьому необхідно керуватися таким:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	12	100

T1, T2 ... T30 – теми змістових модулів.

14. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект лекцій з дисципліни «Психопатологія».
2. Збірники тестових завдань.
3. Схеми, таблиці, малюнки.
4. Презентації до тем.
5. Інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.
6. Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.
7. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Психопатологія».

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Блейхер В.М., Крук И.В. Толковый словарь психиатрических терминов. — К., 1995.
2. Классификация психических и поведенческих расстройств (с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями) / Под ред.: Дж.Э. Купера/ — К.: Сфера, 2000. – 464 с.
3. Омелянович В.Ю. Основы судебной психиатрии: Навчальний посібник. - До- нецьк: Норд-Пресс, 2006. – 205 с.
4. Волков В.Н. Судебная психиатрия. — М., 2001.

Додаткова

1. Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское пособие по психиатрии. Т. 2., — К.: Сфера, 1999.
2. Лексиконы психиатрии Всемирной организации здравоохранения. — К.: Сфера, 2001.

16. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Лекційний курс з дисципліни «Психопатологія» (Платформа електронного навчання УжНУ).
2. Робоча програма дисципліни «Психопатологія» (Платформа електронного навчання УжНУ).
3. Перелік питань, тестових завдань до практичних занять з дисципліни (Платформа електронного навчання УжНУ).
4. Пошукова система Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського. - <http://www.nbuv.gov.ua/>

Питання для контролю теоретичної успішності

1. Предмет психопатології як науки.
2. Актуальна теоретична проблематика та прикладні задачі психопатології на сучасному етапі.
3. Місце психопатології в системі наук. Ознаки психічної патології
4. Анестезія. Гіпоестезія. Гіперестезія. Парестезії.
5. Основні характеристики відчуттів. Кількісні та якісні розлади відчуттів.
6. Психологічні закономірності сприймання в нормі та патології. Агнозії та їх класифікація.
7. Вплив мотиваційного компоненту на процес сприймання.
8. Причини виникнення та різновиди ілюзій. Галюцинації, їх класифікація. Дослідження розладів сприймання.
9. Види патології уваги.
10. Синдром дефіциту уваги.
11. Кількісні та якісні розлади пам'яті. Амнезії та їх види. Порушення динаміки мнестичної діяльності. Методики діагностики порушень пам'яті.
12. Причини та основні прояви порушення працездатності. Методи дослідження порушень уваги та вольової регуляції.
13. Класифікація розладів мислення.
14. Закономірності мислення в нормі.
15. Порушення динаміки мислення.
16. Порушення операційної сторони мислення.
17. Порушення особистісного компонента мислення.
18. Порушення змістової сторони мислення.
19. Розумова відсталість вроджена та набута.
20. Форми організації інтелекту.
21. Організація практичного вивчення рівня розвитку інтелекту.
22. Мозкові анатомічні структури, що беруть участь у формуванні мовленнєвої функціональної системи.
23. Функції, структура мовлення. Порушення мовлення, їх різновиди та характеристика.
24. Різновиди емоцій і почуттів.
25. Інтенсивність емоцій, види і характеристика.
26. Оцінювання міри патологічності страхів, види фобій.
27. Синдроми розладу емоцій, афективні синдроми.
28. Особливості вольової регуляції в нормі та її патологічні прояви. Прояви розладу волі.
29. Розлади потягу, види та характеристика.
30. Самогубство, види самогубств. Розлади психомоторики.
31. Критерії порушення свідомості. Деперсоналізація. Синдром дисморфобії.
32. Феномен дезорієнтації у часі, просторі та у власній особі. Порушення самосвідомості.
33. Сутність поняття особистість, динаміка особистості. Поняття темпераменту та характеру.
34. Психопатичні стани, їх класифікація та характеристика.
35. Сутність поняття девіантна поведінка, фактори її формування.
36. Форми вияву девіантної поведінки.
37. Норми суспільства : правові, моральні, естетичні, норми сексуальної поведінки.
38. Типи девіантної поведінки, їх характеристика.
39. Вікова періодизація в патопсихології.
40. Психічні особливості та порушення у період новонародженості, немовляти і раннього дитинства.
41. Порушення психічного розвитку у період новонародженості, віку немовляти та раннього дитинства.
42. Психічні особливості та психічні порушення у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Криза семи (шести) років.

43. Психологічні порушення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

44. Психічні розлади у підлітків. Психологія ранньої юності.

45. Психологічні особливості і психічні розлади осіб зрілого, похилого та старечого віку